

ком... не будем же мы тут в шахматы играть. Мы употребляем слова и пытаемся избежать их употребления с произвольным присвоением значений, – поэтому если у меня смысл "мигрирует", то мне надо с этим разобраться (и в этом я прошу мне помочь). Но пока мне кажется, что смысл именно СУ у меня не "мигрирует", или "мигрирует" не у меня, – я в случаях его употребления выступаю дешифратором, перебирая возможные смыслы и пытаюсь поймать какое-либо значение из тех, которые ему можно присвоить, чтоб понять значение высказываний, в которых оно употреблено. И это не из-за моего "почитания" СУ происходит – то же самое я вынужден констатировать и в отношении наших высказываний, упоминающих теорию фирмы, и теперь уже можно сказать, что и в отношении неинституциональной теории также – это ведь я предположил, что когда было сказано о конкретном обогащении теории УЭБП, то речь шла о Вильямсоне, и меня никто не поправил. Потом я писал о неинституционалистах (как бы "новых институционалистах", хотя одни новые институционалисты другим новым институционалистам рознь – одни из них новее) и меня опять никто не поправил, – "мигрировало" же значение из-за того, что прозвучала декларация того, что неоклассика в планировании оказалась главенствующей, но Вильямсон сформировался под влиянием, в отличие от тех, кого назвал неинституционалистами, под влиянием менеджеров, отрицавших правоту неоклассиков, а не под влиянием неоклассической экономической теории, под влиянием которых сформировались те новые институционалисты, которые были новыми до Вильямсона.

3. Упоминаемое здесь выше в комментарии "представление Вильямсона фирмы как группы индивидов, вовлеченных в персонафицированную целевую деятельность" как раз и есть результатом влияния Саймона и сотоварищи на новую институциональную теорию (ведь это представление – результат усвоенных Вильямсоном положений, а не выведенных им; и это усвоение стало продуктивным), а не наоборот нового институционализма на менеджмент. А вот куда отнести УЭБП – вот это вопрос. И на этот вопрос я и просил ответ.

ЦІЛІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ КОНЦЕПЦІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Гнна Максимівна Семененко

к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства

Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

Виходячи із загальної стратегії сталого розвитку і ролі кожного підприємства в життєдіяльності країни, підприємства повинні прагнути до того, щоб перетворитися на стійко функціонуючі високотехнологічні, екологічно безпечні організації, здатні забезпечувати людей необхідними благами і створювати матеріальні умови для неухильного підвищення якості їх життя в майбутньому. Для цього цілі, які ставлять перед собою підприємства, мають відповідати цілям концепції сталого розвитку.

Сутність концепції сталого розвитку покладена у його місії та цілях, сформованих по трьом головним аспектам: економічному, соціальному та екологічному. Економічна складова означає оптимальне використання обмежених ресурсів та застосування екологічних – природо-

енерго- і матеріалозберігаючих технологій, включаючи видобуток і переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку та знищення шкідливих відходів виробництва. Соціальна складова сталого розвитку орієнтована на людину й спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем, в тому числі на скорочення числа руйнівних конфліктів між людьми. Важливим аспектом цього підходу є справедливий розподіл благ між людьми в глобальних масштабах. З екологічної точки зору, сталий розвиток повинен забезпечувати цілісність біологічних і фізичних природних систем, включаючи створене в них людиною середовище [1, 2]. Тому окрім групи суто економічних цілей концепція сталого розвитку потребує урахування екологічної та соціальної груп цілей.

Для переходу на шлях сталого розвитку кожне підприємство розробляє програму дій, враховуючи власні, існуючі в даний час тенденції в економічній, соціальній та екологічній сферах. Зарубіжні підприємства набагато випередили Україну в плані екологізації й здійснення соціальних проєктів. Принцип зарубіжних підприємств у проведенні політики сталого розвитку складається, в основному, у маркетинговій тактиці "імпульсу": підприємство стає ініціатором благодійного чи природоохоронного заходу, тим самим звільняючи людей від "першого кроку", і залучає до корисної доброї справи суспільство. Вітчизняні підприємства, на відміну від зарубіжних, віддають пріоритет економічному аспекту (наприклад, працевлаштування людей з групою інвалідності частіше проводиться підприємством з метою скорочення податкових виплат в держбюджет, а саме працевлаштування може так і лишитися тільки на папері).

Зарубіжні підприємства окрім отримання прибутку здійснюють інвестування в соціальні й екологічні сфери діяльності; розповсюджують свою діяльність на локальному і глобальному рівнях. Такі підприємства активно беруть участь у благодійних акціях, що проводяться за підтримки держави і не тільки з метою поліпшення довіри населення до своєї продукції, а й для покращення добробуту громадян. Підприємства сприяють підвищенню екологічної освіти населення, підготовці нового покоління захисників довкілля, реалізації ефективної політики ресурсозбереження й озеленіння планети.

Українські підприємства зосереджують свою діяльність на локальному й галузевому рівнях, і часто неспроможні вийти на світовий рівень через нестійке політико-економічне середовище та усталені у суспільстві упередження. Як правило, благодійність є ініціативою самих працівників підприємств та носить несистематичний характер. Переважна більшість вітчизняних підприємств проводить природоохоронні заходи виключно з метою отримання прибутку, пільг і мінімізації затрат на виплату податків до бюджету.

Діяльність зарубіжних підприємств, на відміну від вітчизняних, ведеться "на перспективу", тобто насправді створюються всі необхідні умови для збереження природного й людського капіталу не тільки для нинішнього, але й для майбутніх поколінь. Щоб бути сталим, розвиток повинен забезпечити зростання або, принаймні, не зменшення у часі

всіх цих активів (а не тільки економічних, як це прийнято у вітчизняних підприємств). Тому можна стверджувати, що діяльність українських підприємств не здійснюється відповідно до концепції сталого розвитку, що пов'язано з ненайкращими економічними, законодавчими та політичними умовами. А для забезпечення такого способу розвитку виробничої діяльності необхідна добре наладжена система регуляторів: як правових, господарських, адміністративних, так і моральних.

Отже, згідно концепції сталого розвитку всі цілі можуть бути також згруповані за трьома основними напрямками: економічним, соціальним та екологічним. Зарубіжні підприємства здійснюють свою діяльність відповідно до принципів сталого розвитку, тоді як українські підприємства тільки починають приділяти увагу таким цілям, як екологізація й здійснення соціальних проектів, поряд зі збільшенням обсягів продажів і отриманням прибутку. Для переходу на шлях сталого розвитку кожне підприємство має встановлювати економічні, соціальні та екологічні цілі, розробляти і дотримуватися заходів щодо їх досягнення.

Література

1. Мельник Л.Г. Социально-экономический потенциал устойчивого развития / Л.Г. Мельник, Л. Хенс. – Суми: Унів. книга, 2007. – 1120 с.
2. Повістка дня на XXI століття: суспільний екологічний Internet-проект EcoLife [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eclife.ru>

Обговорення

П. В. Кривуля

Что касается экологической "целостности", то она интуитивно понятна (хотя только интуитивно), но экономическая "оптимальность" и социальная "справедливость" в данном контексте декларации целей устойчивого развития предприятия остаются непонятными: оптимальность предполагает максимальность или минимальность значений какого-то критерия, отражающего какую-то цель, но не саму цель или соответствующие ей критерии; справедливость же, во-первых, не однозначна (доминанта традиции? доминанта общего блага? доминанта равенства? – все эти три справедливости в чём-то противоречат друг другу), а во-вторых, требует противопоставления коалиции (внутри себя справедливой) всем другим субъектам, – объединение всех субъектов в единую коалицию пока не представляется возможным (ни с точки зрения общности традиции, ни с точки зрения общего блага, ни с точки зрения равенства), а значит невозможным представляется и "справедливое распределение в глобальных масштабах". Да и применение категории справедливости в сфере распределения более менее проработано, а вот её распространение в сфере обмена – пока ещё остаётся актуальной задачей исследований ("рыночные отношения" сами по себе не обеспечивают справедливости, хотя и обеспечивают ту самую экономическую "оптимальность" по некоторым критериям для части субъектов). Незнанное же трудно сделать руководящим началом.

Из доклада понятен состав групп целей устойчивого развития, но не сами цели. Проблематика же эта, конечно, актуальна и желание познать экстраполяцию этих целей на уровень предприятия проявляется у многих. Но я далёк от мысли, что такая экстраполяция тривиальна – хотя бы из-за того, что распространение концепции устойчивого развития (изначально понимаемой для всего человечества) в определённом смысле побуждает отказаться от конкуренции народов и вообще противопоставления частей человечества (в отсутствии известных других гуманоидов), но отказ предприятия от проти-

вопоставлення другим підприємствам – це в сутності отказ (весьма сомнительный с точки зрения реализуемости) от предпринимательства, от конкуренции, от рыночных отношений. Не кажется ли, что надо ставить вопрос о выявлении противоречий экстраполяции концепции устойчивого развития на цели деятельности предприятий, а не декларировать естественность такой экстраполяции?

И. М. Семененко

Интересная мысль. О какой конкуренции между народами идет речь? О конкуренции массы потребителей и предприятий, конкуренции безграничного потребления (смотреть фильм Москва 2017)? Если об этом, то да – устойчивое развитие против этого. Или о конкуренции духовных ценностей? Если второе, то КУР как раз говорит о том, что надо добиваться долгосрочной эффективности.

П. В. Кривуля

Я не хотел бы уходить в плоскость политологических бесед. Не потому что мне они чужды, а потому что не соответствуют тематике конференции. А потому хотелось бы не о том насколько КУР применима к народам (хотя понимаю, что там много вопросов, но здесь они лично для меня могут представлять интерес только если вскроют мне ошибочность моего же видения КУР, которое влияет и на мои взгляды на адаптацию КУР к микроэкономическим условиям хозяйствования), а о том, насколько она применима к предприятиям. Поэтому прошу продолжить ответ, сделав тот долгожданный переход от конкуренции народов к конкуренции предприятий, который и позволит нам всем приблизиться к способности достигать долгосрочный эффект.)))

И. М. Семененко

Конкретные цели (а не размытые как "мир во всем мире") достаточно сложно назвать для всех предприятий вследствие наличия их множества, множества субъектов управления и других групп интересов. КУР не отрицает получения прибыли или соперничества между предприятиями, а скорее закладывает какие-то этические принципы ведения бизнеса или "правила игры". Т.е. является своего рода идеологией.

ВИКОРИСТАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЗАГАЛЬНОГО КРИТЕРІЮ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Юлія Володимирівна Сіканевич

здобувач кафедри менеджменту та економічної безпеки
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

Ефективний і об'єктивний управлінський вплив та оперативний контроль за станом усього підприємства (бізнесу) доцільно реалізовувати на основі загальних критеріїв управління, які зазвичай є інтегральними показниками. Загальний критерій управління має оцінювати реальний вплив кожного фактору на довгострокові фінансові результати діяльності компанії та присвоює їм «ваги» в строгій залежності від цього впливу. Для їх визначення необхідна певною мірою повна інформація про підприємство та про його взаємодію із зовнішнім середовищем. Показником, що характеризує загальну ефективність бізнесу, традиційно вважають прибуток. Однак відповідно до сучасного вартісного підходу